5.5.3. Asthma ellenes szerek

A rendelkezésre álló asthma ellenes gyógyszereink több nagy csoportba sorolhatók. Ezek a gyógyszerek lehetnek:

- rohamoldók,
- fenntartó kezelésre javasolt szerek a rohamok megelőzésére, vagy a krónikus panaszok enyhítésére.

Rohamoldók

Az asthmás rohamok oldására szolgáló készítmények gyorsan, de rövidebb ideig hatnak. A tüneti szerek: (rohamoldók) a gyors hatású β2-agonisták, szisztémás kortikoszteroidok, anticholinerg szerek, theophyllin.

Fenntartó kezelés

A fenntartó kezelésre szolgáló gyógyszereket általában hosszú ideig folyamatosan kell szedni. Fenntartó terápiához használt szerek (kontrolláló szerek): inhalációs szteroidok (ICS), antileukotrienek, hosszú hatású β2-agonisták, hosszú hatású theophyllin - anti-IgE, szisztémás hatású szteroidok, egyéb gyulladáscsökkentők.

Theophyllin

A FoNo VIII-ban szereplő asthma ellenes készítmények meghatározó hatóanyaga a theophyllin. Por és kúp gyógyszerformákban, különböző hatóanyag tartalommal fordul elő.

A theophyliin mai terápiás szemléletünk szerint az asthma kezelésében akkor kap helyet, ha a betegség inhalációs kortikoszteroidokkal és/vagy hosszú hatású béta—agonistákkal nem kellően kontrollálható. Emellett COPD esetén is, ha súlyos esetben a bronchodilatator kezelés nem elégséges.

A theophyllin adagolása minden egyes esetben egyéni beállítást igényel, figyelembe véve az egyes betegek eltérő theophyllin érzékenységét. A theophyllin metabolizmusában ugyanis egyénenként nagyfokú eltérés mutatkozhat. Amennyiben a testtömeg alapján beállított dózisra a beteg klinikailag nem megfelelően reagál, vagy intoleranciára utaló tünetek jelentkeznek, akkor a theophyllin szérum koncentrációját ellenőrizni kell.

A theophyllin elimináció csökkenése következtében fennálló intoxikáció fokozott veszélye miatt a terápiás vérszint ellenőrzése szükséges idősek, polymorbid, súlyos betegek (súlyos vese- vagy májelégtelenség) és/vagy intenzív terápiában részesülők esetében is. Ha a szérumban a theophhyllin-koncentráció a 20 μg/ml szintet meghaladja, toxikus mellékhatások léphetnek fel: hányás, izgalmi állapot, tudatzavar, légzési zavarok. hyperventilláció, amit légzésdepresszió követ, hypertermia, görcsroham, tachycardia, kamrafibrilláció, hypoptensio, szívmegállás. 40 μg/ml theophyllin szérumkoncentráció komához vezethet.

Interakciók

A theophyllin és más gyógyszerek interakciói a következők. A theophyllin hatását csökkentő gyógyszerkölcsönhatások fokozzák a theophyllin metabolizmusát, ezért a megfelelő klinikai hatásosság eléréséhez a theophyllin dózisának emelésére van szükség; enziminduktorok: barbiturátok (pl. fenobarbitál), karbamazepin, fenitoin, rifampicin; szulfinpirazon, hypericin-tartalmú készítmények (pl. Hypericum sp. gyógyszerei); dohányzás, marihuána akár 50-100%-kal emelheti a theophyllin-szükségletet.

A theophyllin hatását fokozó gyógyszerkölcsönhatások emelik a theophyllin szérumszintjét, vagy farmakológiai hatását, ezért a theophyllin dózisának csökkentésére van szükség: CYP-enzimgátlók (cimetidin, ranitidin), makrolid antibiotikumok (klaritromicin); egyes antidepresszánsok (pl. fluvoxamin), propranolol, flukonazol, egyes fluorokinolonok (ciprofloxacin), lincomycin, bizonyos antiarrhythmiás szerek (mexiletin, propafenon), beta-blokkolók, kalcium-antagonisták (pl. diltiazem, verapamil), allopurinol, bizonyos típusú influenza védőoltások, BCG oltás, ösztrogén-tartalmú

fogamzásgátlók, α-interferon, diszulfiram, metotrexat, ß-szimpatomimetikum: izoprenalin, furoszemid: mind a theophyllin farmakológiai hatása, mind a furoszemid diuretikus hatása fokozódik.

A theophyllin csökkenti az alábbi gyógyszerek hatását: fenitoin, lítium, nem-depolarizáló izomrelaxánsok.

A theophyllin fokozza az alábbi gyógyszerek hatását: szimpatomimetikumok (efedrin), digitálisz, orális antikoagulánsok, egyéb xantin-származékok.